ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)
z 9. novembra 2006 *

Vo veci C-120/05,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Finanzgericht Hamburg (Nemecko) z 2. marca 2005 a doručený Súdnemu dvoru 15. marca 2005, ktorý súvisí s konaním:

Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L.

proti

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia A. Borg Barthet, a U. Lõhmus (spravodajca),

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: P. Léger,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L., v zastúpení: C. Esser, Rechtsanwältin,

— Hauptzollamt Hamburg-Jonas, v zastúpení: G. Seber, splnomocnená zástupkyňa,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: C. Cattabriga a F. Erlbacher, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 1. júna 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 7 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia Komisie (ES) č. 1222/94 z 30. mája 1994, ktoré stanovuje spoločné pravidlá pre uplatňovanie systému priznávania vývozných náhrad za určité poľnohospodárske výrobky vyvážané vo forme tovaru, na ktorý sa nevzťahuje príloha

II Zmluvy ES, a kritériá pre stanovenie výšky týchto náhrad [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 136, s. 5) v znení nariadenia Komisie (ES) č. 229/96 zo 7. februára 1996 (Ú. v. ES L 30, s. 24, ďalej len „nariadenie č. 1222/94“).

2 Prejudiciálne otázky boli položené v rámci sporu medzi spoločnosťou Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L. (ďalej len „Schulze“) a Hauptzollamt Hamburg-Jonas (colné riaditeľstvo, ďalej len „Hauptzollamt“) vo veci vrátenia vývoznej náhrady za poľnohospodárske výrobky.

Právny rámec

3 Spoločné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky sú obsiahnuté v rôznych nariadeniach Spoločenstva, najmä v nariadení Komisie (EHS) č. 3665/87 z 27. novembra 1987 o spoločných pravidlách uplatňovania systému vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 351, s. 1), zmenenom a doplnenom nariadením Komisie (ES) č. 2945/94 z 2. decembra 1994 (Ú. v. ES L 310, s. 57, ďalej len „nariadenie č. 3665/87“) a nariadením č. 1222/94.

4 Článok 11 nariadenia č. 3665/87 stanovuje pravidlá vrátenia neoprávnene vyplatených vývozných náhrad, sankcií, ktoré sa majú uložiť v tejto súvislosti, ako aj možnosti upustiť od určitých sankcií v prípadoch vyššej moci. V odseku 3 tohto ustanovenia sa konkrétne stanovuje, že príjemca náhrady, ktorému bola náhrada vyplatená neoprávnene, musí vrátiť neoprávnene prijatú sumu spolu s úrokmi.

5 Podľa desiateho odôvodnenia nariadenia č. 1222/94 „je potrebné zaviesť systém kontroly založený na princípe vyhlásenia vývozcu pred príslušnými orgánmi, v ktorom sa pri každom vývoze uvedú množstvá výrobkov použité na výrobu vyvážaného tovaru; je úlohou príslušných orgánov prijať všetky opatrenia potrebné na to, aby sa mohla overiť správnosť údajov obsiahnutých v tomto vyhlásení“ [*neoficiálny preklad*].

6 Z článku 1 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 1222/94 vyplýva, že nariadenie sa vzťahuje najmä na základné výrobky uvedené v prílohe A, ako aj na výrobky vyplývajúce z ich spracovania, ktoré sa označujú ako „tovar“ a sú uvedené v prílohách B a C.

7 Podľa článku 2 tohto nariadenia „sa výška poskytovanej náhrady na množstvo každého základného výrobku vyvážaného vo forme toho istého tovaru, ktoré je stanovené v súlade s ustanoveniami článku 3, vypočíta ako násobok tohto množstva a sadzby náhrady prislúchajúcej na základný výrobok, ktorá na jednotku váhy vyplýva z uplatnenia článku 4“ [*neoficiálny preklad*].

8 Článok 3 ods. 2 nariadenia č. 1222/94 znie:

„Na účely odseku 1 sa za skutočne použité výrobky považujú výrobky, ktoré boli v nespracovanom stave použité v procese výroby vyvážaného tovaru. Ak sa v niektorej fáze procesu výroby tohto tovaru základný výrobok spracuje tak, že vznikne nový, viac spracovaný základný výrobok, ktorý sa použije v ďalšej fáze, za skutočne použitý výrobok sa považuje len tento nový výrobok.

Množstvá skutočne použitých výrobkov v zmysle prvého pododseku musia byť stanovené pre každý vyvážaný tovar.

V prípade pravidelného vývozu tovaru, ktorý určitý podnik vyrába za presne stanovených technických podmienok a ktorého vlastnosti a kvalita sú nemenné, môžu byť po dohode s príslušnými orgánmi množstvá stanovené buď na základe výrobného vzorca pre príslušný tovar, alebo priemerných množstiev výrobku použitého za určité obdobie na výrobu daného množstva tohto tovaru. Takto stanovené množstvá výrobkov zostávajú podkladom pre výpočet až dovtedy, kým nedôjde k zmene podmienok, za ktorých sa daný tovar vyrába.

...“ [*neoficiálny preklad*]

9 Je potrebné zdôrazniť, že medovník sa považuje za výrobok podľa prílohy B nariadenia č. 1222/94 a pri jeho vývoze sa môže uplatniť zjednodušený postup stanovený v článku 3 ods. 2 treťom pododseku tohto nariadenia.

10 Článok 7 uvedeného nariadenia zakotvuje systém kontroly vývozných náhrad založený na princípe vyhlásenia vývozcu. Odseky 1 a 2 tohto článku stanovujú:

„1. Použijú sa ustanovenia nariadenia (EHS) č. 3665/87. Okrem toho musí dotknutá osoba pri vývoze tovarov vo vyhlásení uviesť množstvá základných výrobkov, výrobkov, ktoré sú výsledkom ich spracovania, alebo výrobkov, ktoré sa posudzujú

ako niektorá z týchto dvoch kategórií na základe článku 1 ods. 2, ktoré boli v zmysle článku 3 ods. 2 skutočne použité na výrobu tovarov, na ktoré sa žiada priznanie náhrady, alebo sa musí odvolať na toto zloženie, ak bolo stanovené podľa článku 3 ods. 2 tretieho pododseku.

Ak bol tovar použitý na výrobu tovaru, ktorý sa má vyviesť, musí vyhlásenie dotknutej osoby zahŕňať jednak údaje o množstve skutočne použitého tovaru, jednak o povahe a množstve každého základného výrobku, výrobku získaného spracovaním alebo výrobku, ktorý sa posudzuje ako niektorá z týchto dvoch kategórií na základe článku 1 ods. 2, z ktorých bol získaný predmetný tovar.

Dotknutá osoba musí na podporu svojho vyhlásenia príslušným orgánom poskytnúť všetky dokumenty a informácie, ktoré tieto orgány považujú za vhodné.

Príslušné orgány môžu na overenie presnosti údajov obsiahnutých v predložených vyhláseniach použiť akýkoľvek vhodný prostriedok kontroly.

Ak o to požiadajú príslušné orgány členského štátu, na ktorého území prebiehajú vývozné colné formality, príslušné orgány iných členských štátov im priamo oznámia informácie, ktoré sú schopné získať, aby sa umožnila kontrola vyhlásenia dotknutej osoby.

2. Ak dotknutá osoba nepredloží vyhlásenie uvedené v odseku 1 alebo neposkytne dostatočné informácie na podporu svojho vyhlásenia, nemôže mu byť náhrada priznaná.“ [*neoficiálny preklad*]

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

11 Spoločnosť Schulze v roku 1996 vyviezla medovník do viacerých tretích krajín a požiadala o vývoznú náhradu za základné výrobky obsiahnuté v tomto tovare. V jednotlivých žiadostiach o vývozné náhrady sa odvolala, pokiaľ ide o základné výrobky, za ktoré sa priznáva náhrada, na výrobné vzorce, ktoré predtým zaslala Hauptzollamt.

12 Výrobné prevádzkarne a kancelárske priestory spoločnosti Schulze boli v máji 1997 silne poškodené požiarom a Schulze zastavil prevádzku v júli toho istého roku.

13 V nadväznosti na kontroly vykonané v októbri 1999 Hauptzollamt v oznámení o oprave z 28. augusta 2000 na základe článku 11 ods. 3 nariadenia č. 3665/87 žiadal od Schulze vrátenie vývoznej náhrady v celkovej výške 26 174,84 DEM. Hauptzollamt odôvodňuje svoje rozhodnutie tým, že Schulze mu neposkytla dokumenty a informácie potrebné v zmysle článku 7 ods. 1 nariadenia č. 1222/94 na kontrolu výrobných vzorcov. Podľa neho sa náhrada priznáva s výhradou potvrdenia nároku na náhradu neskorším preskúmaním relevantných dokumentov.

14 Schulze podala proti tejto výzve na vrátenie náhrady sťažnosť, ktorá sa opierala o skutočnosť, že jej priestory postihol požiar, ktorý zničil dokumenty požadované Hauptzollamt. Jej sťažnosť bola 5. mája 2003 zamietnutá z dôvodu, že si nesplnila dôkaznú povinnosť v zmysle článku 7 ods. 1 nariadenia č. 1222/94, pričom sa nemohla odvolať na vyššiu moc, aby bola od tejto povinnosti oslobodená.

15 Následne Schulze podala 5. júna 2003 žalobu na Finanzgericht Hamburg, v ktorej napadla výzvu na vrátenie vývozných náhrad, ktoré boli podľa jej názoru priznané oprávnene.

16 Za týchto podmienok Finanzgericht Hamburg rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„Je možné upustiť od listinného dôkazu stanoveného v článku 7 ods. 1 treťom pododseku nariadenia č. 1222/94 a dovoliť vývozcovi, aby iným spôsobom poskytol dôkaz o výrobkoch skutočne použitých na výrobu vyvezeného tovaru, ak (už) nemôže predložiť dôkazy týkajúce sa výroby v dôsledku prípadu vyššej moci?

Znamená zohľadnenie prípadu vyššej moci tiež zníženie stupňa dôkaznej povinnosti v tom zmysle, že výrobca musí predložiť len dôkazný prostriedok alebo nepriamy dôkaz, pokiaľ ide o výrobky skutočne použité na výrobu vyvezených tovarov?“

O prejudiciálnych otázkach

17 Vo svojich otázkach, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 7 ods. 1 tretí pododsek nariadenia č. 1222/94 vykladať tak, že ak vývozca nemôže v dôsledku prípadu vyššej moci poskytnúť listinný dôkaz o množstvách výrobkov skutočne použitých na výrobu vyvezeného tovaru, toto ustanovenie nebráni tomu, aby sa vnútroštátne orgány uspokojili aj s iným spôsobom dokazovania.

18 Nariadenie č. 1222/94 v zmysle svojho desiateho odôvodnenia počíta so systémom kontroly žiadostí o vývozné náhrady, ktorý v zásade vychádza z princípu vyhlásenia vývozcu, ktoré sa predkladá príslušným orgánom pri každom vývoze a v ktorom sa uvádzajú množstvá výrobkov použitých na výrobu vyvezených tovarov. Úlohou týchto orgánov je prijať všetky opatrenia, ktoré považujú za potrebné na overenie presnosti údajov obsiahnutých vo vyhlásení.

19 Podľa článkov 2 a 3 nariadenia č. 1222/94, ak tovary obsahujú v rôznych množstvách poľnohospodárske výrobky, na ktoré sa tiež vzťahuje uvedené nariadenie, výška náhrady, ktorá sa má priznať, sa vypočíta na základe množstva poľnohospodárskych výrobkov skutočne použitých na výrobu týchto vyvezených tovarov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. mája 2005, Milupa, C-542/03, Zb. s. I-3989, bod 21).

20 V článku 3 ods. 2 treťom pododseku nariadenia č. 1222/94 je však stanovený osobitný postup pre tovary vyrobené na základe určitého výrobného vzorca. Pri týchto tovaroch sa výška náhrady po dohode s príslušnými orgánmi vypočíta z množstiev určených na základe výrobného vzorca.

21 Podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 1222/94 sa kontrola priznávania vývozných náhrad uskutočňuje na základe vyhlásenia vývozcu. V tomto vyhlásení musí vývozca uviesť údaje o zložení tovarov, ak bolo zloženie určené na základe zjednodušeného postupu podľa článku 3 ods. 2 tretieho pododseku tohto nariadenia.

22 Podľa článku 7 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia č. 1222/94 musí vývozca na podporu svojho vyhlásenia predložiť všetky dokumenty a poskytnúť všetky informácie, ktoré považujú príslušné orgány za vhodné. Okrem toho podľa štvrtého pododseku tohto ustanovenia môžu tieto orgány na overenie správnosti údajov uvedených vo vyhlásení použiť akýkoľvek prostriedok kontroly.

23 Cieľom týchto ustanovení je umožniť príslušným orgánom, aby overili dôvodnosť žiadosti o vývoznú náhradu a stanovili výšku tejto náhrady.

24 V prípade nepredloženia vyhlásenia alebo neposkytnutia dokumentov alebo dostatočných informácií na podporu vyhlásenia si vývozca nemôže uplatňovať nárok na náhradu, a ak už bola náhrada vyplatená, musí ju vrátiť v súlade s článkom 11 ods. 3 nariadenia č. 3665/87, na ktorý odkazuje článok 7 nariadenia č. 1222/94.

25 Nariadenie č. 1222/94 však nestanovuje osobitné požiadavky na formu dôkazných prostriedkov predkladaných na podporu vývozného vyhlásenia. Okrem toho zo samotného znenia článku 7 ods. 1 tretieho a štvrtého pododseku tohto nariadenia v spojení s jeho desiatym odôvodnením vyplýva, že príslušné orgány môžu uznať za vhodné, aby im dotknutá osoba predložila nielen „dokumenty", ale aj „informácie", a že môžu použiť „akýkoľvek vhodný prostriedok kontroly", ako aj prijať „akékoľvek opatrenia, ktoré považujú za vhodné" na overenie správnosti údajov obsiahnutých vo vyhlásení.

26 Z odseku 2 uvedeného článku 7 tiež vyplýva, že vnútroštátne orgány posudzujú, či sú informácie poskytnuté dotknutou osobou dostatočné. Z toho vyplýva, že v prípade absencie listinných dôkazov majú vnútroštátne orgány zohľadniť iné dôkazné prostriedky, ktoré sú z hľadiska kontroly rovnako dostačujúce, a to podľa pravidiel vnútroštátneho práva za predpokladu, že rešpektujú pôsobnosť a účinnosť práva Spoločenstva (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. decembra 1995, Peterbroeck, C-312/93, Zb. s. I-4599, bod 12).

27 Na tieto účely môžu byť zohľadnené kontroly tovaru rovnakého druhu, ktoré boli vykonané skôr a ktoré potvrdili nemennosť zloženia výrobku a jeho súlad s výrobným vzorcom, ktorý bol oznámený podľa článku 3 ods. 2 tretieho pododseku nariadenia č. 1222/94.

28 V prípade vývozcu, ktorému bola zaplatená vývozná náhrada za základné výrobky použité pri výrobe vyvezeného výrobku, na ktoré sa vzťahuje zjednodušený postup, tak príslušné orgány môžu zohľadniť skutočnosť, že množstvá týchto výrobkov už nimi boli stanovené a schválené.

29 Avšak v protiklade s tým, čo tvrdila Schulze vo svojich písomných pripomienkach, vzhľadom na to, že vývozca nemôže uplatňovať nárok na náhradu, ak nedisponuje dostatočnými dôkazmi na podporu svojho vyhlásenia, dôkazná povinnosť vyžadovaná článkom 7 ods. 1 nariadenia č. 1222/94 sa vôbec neznižuje, ak vývozca v dôsledku prípadu vyššej moci nemôže predložiť listinné dôkazy.

30 Na položené otázky je preto potrebné odpovedať tak, že článok 7 ods. 1 tretí pododsek nariadenia č. 1222/94 sa má vykladať v tom zmysle, že toto ustanovenie nebráni tomu, aby vývozca v prípade, že v dôsledku prípadu vyššej moci nemôže na podporu svojho vývozného colného vyhlásenia poskytnúť listinný dôkaz o množstvách výrobkov skutočne použitých na výrobu vyvezeného tovaru, poskytol dôkaz iným spôsobom. Vnútroštátne orgány posúdia tento iný spôsob dokazovania podľa vnútroštátneho práva, avšak s tou podmienkou, že tieto pravidlá neovplyvnia ani pôsobnosť, ani účinnosť práva Spoločenstva. Ak je žiadosť podaná v rámci zjednodušeného postupu podľa článku 3 ods. 2 tretieho pododseku tohto nariadenia, vnútroštátnym orgánom prináleží, aby na tieto účely zohľadnili aj dokumenty, ktoré si už s vývozcom vymenili.

O trovách

31 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 7 ods. 1 tretí pododsek nariadenia Komisie (ES) č. 1222/94 z 30. mája 1994, ktoré stanovuje spoločné pravidlá pre uplatňovanie systému priznávania vývozných náhrad za určité poľnohospodárske výrobky vyvážané vo forme tovaru, na ktorý sa nevzťahuje príloha II Zmluvy ES, a kritériá na stanovenie výšky týchto náhrad [*neoficiálny preklad*] v znení nariadenia Komisie (ES) č. 229/96 zo 7. februára 1996 sa má vykladať v tom zmysle, že toto ustanovenie nebráni tomu, aby vývozca v prípade, že v dôsledku prípadu vyššej moci nemôže na podporu svojho vývozného colného vyhlásenia poskytnúť listinný dôkaz o množstvách výrobkov skutočne použitých na výrobu vyvezeného tovaru, poskytol dôkaz iným spôsobom. Vnútroštátne orgány posúdia tento iný spôsob dokazovania podľa vnútroštátneho práva, avšak s tou podmienkou, že tieto pravidlá neovplyvnia ani pôsobnosť, ani účinnosť práva Spoločenstva. Ak je žiadosť podaná v rámci zjednodušeného postupu podľa článku 3 ods. 2 tretieho pododseku tohto nariadenia, vnútroštátnym orgánom prináleží, aby na tieto účely zohľadnili aj dokumenty, ktoré si už s vývozcom vymenili.

Podpisy